

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

การกำหนดและรับรองความรู้ความสามารถ หรือสมรรถนะของบุคคล ของกลุ่มอาชีพการเดินเรือของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

อยู่ภายใต้การควบคุมและดูแลโดยกรมเจ้าท่า ในข้อบังคับกรมเจ้าท่า เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการในเรือ พ.ศ. 2557 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 279 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525 ข้อบังคับกรมเจ้าท่าเกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการบนเรือในเรื่องการแบ่งระดับความรู้ วิธีการสอบความรู้ หลักสูตร คุณสมบัติ ของผู้สมัครสอบ ค่าธรรมเนียมในการสอบ การออกประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถ และรายละเอียดอื่นๆ

เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการบนเรือสำหรับเรือเดินทะเลเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานการฝึกอบรม การออกประกาศนียบัตร และการเข้ายามสำหรับคนประจำเรือ ค.ศ.2010 (International Convention on Standard of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers 2010, as amended STCW) และรองรับตามข้อกำหนดของอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ.2006 (Maritime Labor Convention 2006, MLC 2006) ซึ่งข้อกำหนดนี้ได้มีการกำหนดมาตรฐาน (Quality Standard) เกี่ยวกับการสอบและการประเมินความรู้ การรับรองสถานศึกษาฝึกอบรม การรับรองหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรม การเรียนการสอน การตรวจติดตามมาตรฐานการเรียนการสอน การออกใบรับรองการปฏิบัติงานในทะเล การออกและการต่ออายุประกาศนียบัตร และการออกประกาศนียบัตรสุขภาพ เพื่อบังคับใช้กับผู้มีอาชีพนายช่างกลเรือ

การกำหนดมาตรฐานของเรือประมงรวมถึงผู้มีอาชีพช่างกลเรือให้มีความพร้อมที่จะออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำ โดยไม่ขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำประมงและการเดินเรือ จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการทำประมงของไทย ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดเงื่อนไขที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอื่นๆ สามารถนำไปใช้ในการกล่าวหาและจับกุมอย่างไม่เป็นธรรมได้อีกต่อไป

นอกจากนี้มาตรฐานที่กำหนดขึ้นยังทำให้สามารถควบคุมคุณภาพแรงงานบนเรือประมงให้สามารถเข้าใจถึงหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำประมงและการเดินเรือเบื้องต้นได้ เพื่อให้สามารถเตรียมการป้องกันและต่อสู้ทางกฎหมายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอื่นๆ ในกรณีที่เกิดปัญหาในอนาคต

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

ครั้งที่1/2567

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

1. การปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ
2. ปรับแก้ไขบูรณสาขาทั้ง 3 สาขา จากเดิม สาขาเครื่องกลเรือ สาขาเครื่องมือประมง และสาขาเดินเรือประมง ปรับเป็น สาขาเรือประมง
3. การปรับอาชีพ
 - 3.1 ปรับยกเลิกอาชีพช่างกลเรือ ระดับ 1 – 3
 - 3.2 ปรับยกเลิกอาชีพนักวิทยุสื่อสาร ระดับ 3 - 4
 - 3.3 ปรับยุบ อาชีพนักประมงอวนลาก อาชีพนักประมงอวนล้อมจับ อาชีพนักประมงอวนครอบ และ อาชีพนักประมงอวนลอย โดยนำหน่วยสมรรถนะไปรวมอยู่ในอาชีพลูกเรือประมง
- 3.4 อาชีพอาชีพนักเดินเรือประมง ปรับเป็น อาชีพผู้ควบคุมเรือประมง
4. การปรับระดับคุณวุฒิวิชาชีพ
 - 4.1 อาชีพตันกลเรือประมง ระดับ 3 - 5 ปรับเป็น ระดับ 4 – 5
 - 4.2 อาชีพรองตันกลเรือประมง ระดับ 2 – 4 ปรับเป็น ระดับ 3 – 4
 - 4.3 อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 2 – 4 ปรับเป็น ระดับ 3 – 4
 - 4.4 อาชีพคนครัว ระดับ 1 – 3 ปรับเป็น ระดับ 3

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพการเดินเรือ

สาขาเรือประมง

อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
FH506	กฎการเดินเรือและนำเรือขึ้นพื้นฐาน
FH606	ดูแลและเก็บรักษาสัตว์น้ำที่หามาได้
FH804	ปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรเรือประมง

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

บุคคลที่มีคุณลักษณะของผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในอาชีพลูกเรือประมง ระดับ 4 จะสามารถเข้ายาม เรือเดิน และยามเรือจอด ใช้เครื่องมือสื่อสารและโทรคมนาคมในการเดินเรือ ปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานบนเรือ บริหารกลไกและกระบวนการพนักงานสัมพันธ์บนเรือ และ ปฏิบัติตามขั้นตอนการบรรเทาทุกข์และการขนย้ายสัตว์น้ำที่หามาได้

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง อาชีพผู้ควบคุมเรือประมง ระดับ 3 ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

คุณสมบัติผู้เข้ารับการประเมินสู่คุณวุฒิวิชาชีพ

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
2. ผู้ที่มีหนังสือคนประจำเรือที่ออกให้โดยกรมเจ้าท่า และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบนเรือประมงไม่น้อยกว่า 6 เดือน
3. มีวุฒิการศึกษาอย่างน้อยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ

รับรองจากหน่วยงานของรัฐ

เกณฑ์การประเมิน : ผ่านการประเมินและได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 4ตามหน่วยสมรรถนะอาชีพทุกหน่วย

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

กลุ่มอาชีพลูกเรือประมงที่สนใจ กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่สนใจในอาชีพ กลุ่มผู้ประกอบการประมง

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

FH506 กฎการเดินเรือและนำเรือขึ้นพื้นฐาน

FH606 ดูแลและเก็บรักษาสัตว์น้ำที่หามาได้

FH804 ปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรเรือประมง

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
พัฒนาบุคลากรทางด้านเครื่องกลเรือประมงให้มีความมั่นคงต่อธุรกิจประมงพาณิชย์ของประเทศพร้อมก้าวสู่ระดับสากล	FH	พัฒนาบุคลากรทางด้านเครื่องกลเรือประมงให้ปฏิบัติงานควบคุมเครื่องยนต์บนเรือประมง	FH5	เดินเรือตามตามกฎการบังคับเรือ
			FH6	ใช้เครื่องมือประมง เก็บรักษาและดูแลสัตว์น้ำภายหลังการจับ
			FH8	ควบคุมเรือและลูกเรือประมงตามกฎหมายข้อบังคับและเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
FH5	เดินเรือตามตามกฎการบังคับเรือ	FH506	กฎการเดินเรือและนำเรือขึ้นพื้นฐาน	FH506 01	เดินเรือตามกฎการเดินเรือขึ้นพื้นฐาน
				FH506 02	การนำเรือขึ้นพื้นฐาน
				FH506 03	ปฏิบัติการหลักการพื้นฐานของการเข้ามเรือเดิน – เรือจอด
FH6	ใช้เครื่องมือประมง เก็บรักษาและดูแลสัตว์น้ำภายหลังการจับ	FH606	ดูแลและเก็บรักษาสัตว์น้ำที่หามาได้	FH606 01	จำแนกประเภทและชนิดสัตว์น้ำ
				FH606 02	เก็บรักษาสัตว์น้ำ
				FH606 03	เตรียมอุปกรณ์ ภาชนะ และสถานที่จัดเก็บสัตว์น้ำ
				FH606 04	ใช้เครื่องทำความเย็นเพื่อแช่แข็งสัตว์น้ำ
				FH606 05	ใช้น้ำแข็งเพื่อแช่แข็งสัตว์น้ำ
FH8	ควบคุมเรือและลูกเรือประมงตามกฎหมายข้อบังคับและเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน	FH804	ปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรเรือประมง	FH804 01	ประยุกต์หลักปฏิบัติงานด้านชีวอนามัยและความปลอดภัยมาใช้กับบุคลากรเรือประมง
				FH804 02	ปฏิบัติตามข้อกำหนด FAO/ILO/IMO สำหรับชาวประมงและบุคลากรเรือประมง

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH506
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ กฎการเดินเรือและนำเรือขึ้นพื้นฐาน
3. ทบทวนครั้งที่ N/A / N/A
4. สร้างใหม่ ☐ ปรับปรุง ☒

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO

3152 กัปตันเรือเดินทะเล/เจ้าพนักงานเดินเรือ (ปฏิบัติงาน ข่านาญงาน) นักเดินเรือ (ปฏิบัติการ ข่านาญการ ข่านาญการพิเศษ)/นักเดินเรือ

6222 ชาวประมงชายฝั่งทะเล/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่งทะเล/ชาวประมงพื้นบ้าน/ประมงขนาดเล็ก

6223 ไต่กังเรือ/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงทะเลน้ำลึก/ไต่เรือ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้จะมีความรู้และปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ในใช้ไคโมไฟและทุนเครื่องหมายตามกฎการเดินเรือ
ขับเรือหลักเรืออื่นในทุกสภาวะการณตามกฎการเดินเรือ

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบการประมงชายฝั่ง อุตสาหกรรมการเดินเรือประมงพาณิชย์

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456
- พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน ปี พ.ศ. 2522
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่าว่าด้วยการสอบความรู้ผู้ปฏิบัติการบนเรือ ฝ่ายเดินเรือ พ.ศ. 2557
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือ
- เพื่ออนุญาตให้ใช้เรือและใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมง พ.ศ. 2561

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH50601 เดินเรือตามกฎการเดินเรือขึ้นพื้นฐาน	1.1 ใช้ระเบียบและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เช่น การเดินเรือในน่านน้ำไทยพระพุทธศักราช 2456 พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน พ.ศ. 2522 หรือระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยกรมเจ้าท่า เป็นต้น 1.2 เปิดใช้ไคโมไฟของเรือตามกฎการเดินเรือ 1.3 ใช้ทุนเครื่องหมายตามกฎการเดินเรือ 1.4 ใช้สัญญาณเสียงและสัญญาณแสงตามกฎการเดินเรือ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน
FH50602 การนำเรือขึ้นพื้นฐาน	2.1 ใช้กฎการเดินเรือให้ถูกต้องต่อสถานการณ์ 2.2 ใช้การเล็งเรือเป้าหมายเพื่อประเมินการหลบหลีกเรือ 2.3 ปฏิบัติการหลบหลีกเรือที่วิ่งอยู่ในแม่น้ำและในทะเล	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH50603 ปฏิบัติการหลักการพื้นฐานของการเข้ายามเรือเดิน – เรือจอด	3.1 ประเมินสภาพอากาศและสภาพทะเลจากรายงานของกรมอุตุนิยมวิทยาและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ในขณะที่เข้ายาม 3.2 ปฏิบัติตามสัญญาณไฟ ธงทัศนสัญญาณ เสียง และแสง 3.3 ประเมินสถานการณ์ต่าง หรือสถานการณ์ฉุกเฉินอื่น ๆ เพื่อตัดสินใจร่วมกับได้กักช่วยในการแก้ปัญหา 3.4 ประเมินสถานการณ์ในกรณีที่จับสัตว์น้ำไม่ได้ เพื่อตัดสินใจร่วมกับได้กักช่วยในการแก้ปัญหา 3.5 ลงบันทึกการจับสัตว์น้ำตามแบบฟอร์มของกรมประมง	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- ผู้ที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมพื้นฐานของผู้ปฏิบัติการบนเรือตามระเบียบกรมเจ้าท่า
- มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบนเรือประมงไม่น้อยกว่า 6 เดือน
- ผู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 3 และมีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานระดับ 3 อย่างน้อย 12 เดือน

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
 - ทักษะเตรียมความพร้อมก่อนออกเรือ
 - ทักษะในการบังคับใช้เครื่องถ้อยและหางเสือ
 - ทักษะควบคุมการใช้เครื่องยนต์เรือ
 - ทักษะบังคับและขับเรือเครื่องยนต์เร็ว เข้า-ออก ท่าจอดเรือ ในทุกสภาวะการณ์
 - ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
 - ความรู้ในการบังคับเรือประมงในทุกสภาวะการณ์
 - ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเดินเรือประมงตามกฎหมายการเดินเรือ
 - ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
- หนังสือรับรองการทำงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
- หลักฐานวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ผู้ประเมินควรพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

- สอบข้อเขียน
- การสัมภาษณ์
- แฟ้มสะสมผลงาน
- สอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

ควบคุม บังคับและขับเรือประมงโดยใช้เครื่องยนต์ในทะเลบริเวณใกล้ชายฝั่งและนอกชายฝั่ง บังคับ ขับเรือประมง เข้า-ออก เทียบท่าเรือ ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน

(ก) คำแนะนำ

หลักการเดินเรือในในทะเลและบริเวณใกล้ชายฝั่ง ให้พิจารณาตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ปี พ.ศ. 2456

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

- N/A

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุทสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

- การสัมภาษณ์

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

- การสาธิตการปฏิบัติงาน

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

- แฟ้มสะสมผลงาน

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH606
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ดูแลและเก็บรักษาสัตว์น้ำที่หามาได้
3. ทบทวนครั้งที่ 1 / 2567
4. สร้างใหม่ ☐ ปรับปรุง ☒

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO

3152 กัปตันเรือเดินทะเล/เจ้าพนักงานเดินเรือ (ปฏิบัติงาน ขำนาญงาน) นักเดินเรือ (ปฏิบัติการ ขำนาญการ ขำนาญการพิเศษ)/นักเดินเรือ

6222 ชาวประมงชายฝั่งทะเล/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง

ทะเล/ชาวประมงพื้นบ้าน/ประมงขนาดเล็ก

6223 ไต่กังเรือ/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงทะเลน้ำลึก/ไต่เรือ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้ จะมีทักษะในการจัดเก็บสัตว์น้ำด้วยวิธีการที่เหมาะสม จำแนกตามประเภทสัตว์น้ำและประเภทของเครื่องมือประมง สามารถใช้และควบคุมเครื่องทำความเย็น การลดอุณหภูมิ หรือการใช้น้ำแข็งแช่แข็งสัตว์น้ำได้ดี

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ผู้ประกอบการประมง อุตสาหกรรมการเดินเรือประมงพาณิชย์

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- มาตรฐานอาหารแช่แข็ง (มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกอช. 7014 - 2548
- กฎกระทรวง การขอตระเบียนและการรับจดทะเบียนเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำ พ.ศ. 2559

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH60601 จำแนกประเภทและชนิดสัตว์น้ำ	1.1 ระบุชนิดสัตว์น้ำ 1.2 จำแนกประเภทสัตว์น้ำตามวิธีการเก็บ รักษา	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน
FH60602 เก็บรักษาสัตว์น้ำ	2.1 บอกหลักการเบื้องต้นในการเก็บรักษาสัตว์น้ำ 2.2 ระบุขั้นตอนการเก็บรักษาสัตว์น้ำ 2.3 เก็บรักษาสัตว์น้ำตามความเหมาะสม 2.4 ตรวจสอบสภาพสัตว์น้ำขณะเก็บรักษา	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน
FH60603 เตรียมอุปกรณ์ ภาชนะ และสถานที่จัดเก็บสัตว์น้ำ	3.1 ระบุอุปกรณ์ที่ใช้จัดเก็บสัตว์น้ำ 3.2 ดูแล ทำความสะอาดอุปกรณ์ และภาชนะ 3.3 กำหนดสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดเก็บ สัตว์น้ำ 3.4 เตรียมและตรวจสอบสถานที่จัดเก็บสัตว์น้ำ 3.5 ดูแลความปลอดภัยและทำความสะอาดสถานที่จัดเก็บสัตว์น้ำ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH60604 ใช้เครื่องทำความเย็นเพื่อแช่แข็งสัตว์น้ำ	4.1 บอกหลักการเบื้องต้นของระบบทำความเย็นที่ใช้แช่แข็งสัตว์น้ำ 4.2 รายงานสภาพสัตว์น้ำขณะแช่แข็ง	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน
FH60605 ใช้น้ำแข็งเพื่อแช่แข็งสัตว์น้ำ	5.1 บอกหลักการเบื้องต้นของการใช้น้ำแข็งแช่แข็งสัตว์น้ำ 5.2 คำนวณปริมาณน้ำแข็งที่ใช้ในแช่แข็งสัตว์น้ำ 5.3 ตรวจสอบอุณหภูมิน้ำแข็งขณะแช่แข็งสัตว์น้ำ 5.4 จัดบันทึกรายงานข้อมูลอุณหภูมิความชื้นขณะแช่แข็งสัตว์น้ำ 5.5 รายงานสภาพสัตว์น้ำขณะแช่แข็ง	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- ผู้ที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมพื้นฐานของผู้ปฏิบัติการบนเรือตามระเบียบกรมเจ้าท่า
- มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบนเรือประมงไม่น้อยกว่า 6 เดือน
- ผู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 3 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระดับ 3 อย่างน้อย 12 เดือน

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
 - ทักษะการจัดเก็บสัตว์น้ำ
 - ทักษะการใช้เครื่องทำความเย็น
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
 - ความรู้ในการจำแนกประเภทสัตว์น้ำ
 - การประเมินสภาพสัตว์น้ำที่จะจัดเก็บ
 - วิธีการเก็บรักษาสัตว์น้ำในเรือประมง
 - มาตรฐานสุขลักษณะการดูแลรักษาสัตว์น้ำหลังการจับและการขนส่ง

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

- (ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
 - หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
 - หนังสือคนประจำเรือ (SEA Book) สำหรับแรงงานต่างด้าว
 - แบบบันทึกการผลการจากการสังเกต
- (ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)
 - ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า
 - เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
- (ค) คำแนะนำในการประเมิน
 - ผู้ประเมินตรวจสอบประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้
- (ง) วิธีการประเมิน
 - การสัมภาษณ์
 - การสอบข้อเขียน
 - แฟ้มสะสมผลงาน
 - สอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

การเก็บรักษาสัตว์น้ำภายใต้หน่วยสมรรถนะนี้ มุ่งเน้นหลักสำคัญที่การป้องกันหรือชะลอการเน่าเสียของสัตว์น้ำให้ช้าลง โดยจะต้องมีการดูแลและเอาใจใส่อย่างดีตามชนิดและประเภทของสัตว์น้ำและความครอบคลุมตั้งแต่การจับสัตว์น้ำ การลำเลียงขนส่งบนเรือ สถานที่เก็บรักษาบนเรือตลอดจนการแปรรูปเบื้องต้นบนเรือ

(ก) คำแนะนำ

- การเก็บรักษาสัตว์น้ำต้องคำนึงถึงชนิดและประเภทของสัตว์น้ำ
- การเลือกประเภทของภาชนะและระวางในการจัดเก็บเพื่อรักษาคุณภาพของสัตว์น้ำ

- ใช้ทักษะและความรู้ตามข้อ 13 (ก) และ (ข)

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

- N/A

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

- การสัมภาษณ์

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

- การสาธิตการปฏิบัติงาน

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

- แฟ้มสะสมผลงาน

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะFH804
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรเรือประมง
3. ทบทวนครั้งที่1 / 2567
4. สร้างใหม่

☐

ปรับปรุง

☒

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO
3152 นักเดินเรือ/นักเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)
8350 ลูกเรือและผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2144 นายช่างกลเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้ จะสามารถประยุกต์หลักปฏิบัติด้านชีวอนามัยและความปลอดภัยมาใช้กับบุคลากรบนเรือประมงได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อุตสาหกรรมการเดินเรือประมง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในการทำงานภาคประมงทะเล ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ปี พ.ศ. 2556

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH80401 ประยุกต์หลักปฏิบัติด้านชีวอนามัยและความปลอดภัยมาใช้กับบุคลากรเรือประมง	1.1 ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสภาพความเป็นอยู่และสภาพการทำงานตามแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในการทำงานภาคประมงทะเล 1.2 ป้องกันอันตรายที่เกิดจากการปฏิบัติงานหรืออุปกรณ์บนเรือประมง	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน
FH80402 ปฏิบัติตามข้อกำหนด FAO/ILO/IMO สำหรับชาวประมงและบุคลากรเรือประมง	2.1 ปฏิบัติตามขั้นตอนความปลอดภัยตามแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในการทำงานภาคประมงทะเลของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน 2.2 ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของ IMO/FAO	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยลดภัยส่วนบุคคลปฏิบัติการเหตุฉุกเฉินอย่างเต็มความสามารถ เช่น ไฟไหม้ เรือโดนกัน เรืออับปาง น้ำเข้าเรือ อันตรายจากการใช้เครื่องมือประมง
- ทักษะการใช้อุปกรณ์ช่วยชีวิต

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับวัตถุ อุปกรณ์และสถานการณ์ที่เป็นอันตราย เช่น กว้าน เชือก และแผ่นตะเฒ่ การยกเคลื่อนย้ายอวน การปล่อยอวนสำหรับการทำประมง รวมถึงแสงสว่างในบริเวณที่ทำงานและทางเดินที่ไม่เพียงพอ และอันตรายจากเครื่องยนต์
- ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และค้นหาอันตราย โดยการแบ่งงานที่จะวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ เช่น ขั้นตอนการวางอวน การกู้วน การดัก การ คัดแยก การเก็บสัตว์น้ำ หรืออาจจะจำแนกโดยกำหนดสถานที่ปฏิบัติงาน บริเวณ ปฏิบัติงานของลูกจ้าง เช่น ปฏิบัติงานที่ห้องเครื่อง ปฏิบัติงานบริเวณคาค้ำเรือ การปฏิบัติงานบริเวณห้องครัวหรือสถานที่ทำครัว หรือปฏิบัติงานห้องควบคุม การจ่ายการแลไฟฟ้า

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEA Book) สำหรับแรงงานต่างด้าว
- แบบบันทึกรายการผลจากการสังเกต

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

- ผู้ประเมินตรวจประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

- สอบสัมภาษณ์
- แฟ้มสะสมผลงาน
- การสอบข้อเขียน

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

- ความรู้เกี่ยวกับวัตถุ อุปกรณ์และสถานการณ์ที่เป็นอันตราย เช่น กว้าน เชือก และแผ่นตะเฒ่ การยกเคลื่อนย้ายอวน การปล่อยอวนสำหรับการทำประมง รวมถึงแสงสว่างในบริเวณที่ทำงานและทางเดินที่ไม่เพียงพอและอันตรายจากเครื่องยนต์
- ศึกษาข้อกำหนดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations; FAO)
- ศึกษาข้อกำหนดขององค์การเดินเรือระหว่างประเทศ (IMO)
- ใช้ทักษะและความรู้ตามข้อ 13 (ก) และ (ข)

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

- กว้าน เป็นเครื่องมือสำคัญของเรือประมง เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยในการผ่อนแรงสำหรับการยกอวน พร้อมสัตว์น้ำขึ้นจากทะเล กว้านของเรือประมง แต่ละชนิดจะแตกต่างกัน กว้านหลักของเรือลากแผ่นตะเฒ่และเรืออวนล้อม จะติดตั้งอยู่บริเวณด้านข้างของเรือ แต่จะมีขนาดและจำนวนที่ต่างกัน
- รอก เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบกับกว้านที่ใช้ในการยกอวน รอกของเรืออวนลากจะติดอยู่กับเสาที่แยกจากเสากระโดงบริเวณหัวเรือ ส่วนรอกของเรืออวนล้อมจะติดอยู่บริเวณด้านบนของเสากระโดงเรือและบริเวณคานที่อยู่หน้างั่งเรือ
- อันตรายจากเครื่องจักร หมายถึง อันตรายจากระบบการส่งกำลังของเครื่องจักร และระบบที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักรทั้งหมด หรืออาจได้รับอันตรายจากการปฏิบัติงานทั้งในภาวะปกติหรือในขณะแก้ไขจุดบกพร่องของเครื่องจักรที่กำลังทำงาน
- อันตรายจากไฟฟ้า หมายถึง เครื่องกำเนิดไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าบนเรือ อาจก่อให้เกิดอันตรายกับ ลูกจ้างจากกระแสไฟฟ้ารั่ว ในส่วนของอุปกรณ์ที่แผงเมนสวิตช์ แผงสวิตช์ จะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากกระแสไฟฟ้าดูดสูง

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

- การสัมภาษณ์

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

- แฟ้มสะสมผลงาน

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน